

Książka na ekranie – Pinokio

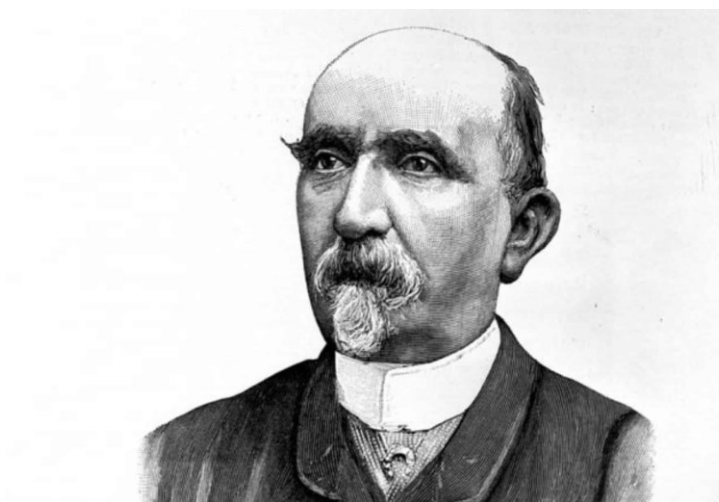
W skrócie

Pinokio to główny bohater fantastyczno-przygodowej powieści autorstwa Carla Collodiego.

Drewniany pajacyk, który marzył o tym, by stać się **prawdziwym chłopcem**, jest symbolem włoskiej literatury dziecięcej.

Książka doczekała się **180 ilustrowanych wydań**, tłumaczonych na 260 języków oraz ponad **30 adaptacji filmowych**. Jest też regularnie wystawiana na całym świecie jako spektakl muzyczny, teatralny i operowy.

Autor

Rysunek 1. Portret Carla Collodiego.

Źródło: www.freemason.pt

Carlo Collodi to **pseudonim**. Jego prawdziwe nazwisko brzmiało Lorenzini. Urodził się 24 listopada 1826 roku we Florencji i tam zmarł 26 października 1890 roku.

Zajmował się głównie dziennikarstwem satyrycznym i politycznym. Tworzył szkice satyryczne, opowiadania i powieści. Przetłumaczył na język włoski francuskie bajki Charlesa Perraulta.

Światową popularność przyniosła mu historia drewnianego pajaca, lecz autor zmarł nieświadomy swego sukcesu.

Streszczenie powieści

Pinokio to drewniany pajacyk, który marzy o tym, by stać się prawdziwym chłopcem. Jest też jednak niezłym **łobuziakiem**, co sprawia, że na drodze do spełnienia tego pragnienia spotykają go przedziwne przygody – służy jako pies podwórzowy, ląduje w brzuchu rekina, a nawet przemienia się w... osiołka.

Na dobrą drogę Pinokia starają się sprowadzić jego **ojciec Dżeppetto, Błękitna Wróżka i Gadający Świerszcz**. Trudno jednak wychowywać kogoś, kto daje się zwodzić tak mało szlachetnym postaciom jak Lis, Kot czy szkolny przyjaciel Pinokia Knot.

Po wielu dramatycznych przeżyciach nasz bohater wraca do Dżeppetta i staje się naprawdę **dobrym pajacykiem**. Dzięki wewnętrznej przemianie spełnia się wreszcie marzenie Pinokia, który zostaje prawdziwym chłopcem.

Garść informacji

- Początkowo (w latach 1881–1883) historia drewnianej lalki ukazywała się **w odcinkach** w dziecięcym czasopiśmie jako „Historie marionetki” (włoskie „Storia di un burattino”). Pełna wersja książkowa została wydana w 1883 roku jako „Przygody Pinokia” (włoskie „Le avventure di Pinocchio”).
- Przekłady na język polski ukazywały się pod tytułami „Przygody pajaca: Powieść dla dzieci” oraz „Pinokio: Przygody drewnianego pajaca”. **Pierwsze polskie wydanie** książki Carla Collodiego opublikowano w roku 1912.
- Na motywach „Pinokia” w 1936 roku Aleksiej Tołstoj napisał baśń „Złoty klucz, czyli niezwykle przygody pajacyka Buratino”.
- Imię pajacyka można wiązać z **orzeszkami piniowymi** (na które mówi się piniole lub z włoskiego właśnie pinocchio) – czyżby Dżeppetto wystrugał go z kawałka sosny pini?
- „Pinokio” to najlepiej sprzedający się i najczęściej tłumaczony tytuł w historii literatury włoskiej. Jest to też jedna z najchętniej ekranizowanych baśni w historii światowego kina. Już na początku dwudziestego wieku powstawały liczne produkcje nieme.

Wybrane ekranizacje „Pinokia”

Rok 1911: „Pinocchio”. **Pierwsza niema ekranizacja** zrealizowana przez włoskiego reżysera Giulia Antamoro. W tytułowego bohatera wcielił się gwiazdor Ferdinand Guillaume, używający scenicznego pseudonimu Polidor. Produkcja jest utrzymana w teatralnej stylistyce i dość **wiernie oddaje treść książki**.

*Rysunek 2. Kadr z niemego filmu z 1911 roku.
Źródło: worldscinema.org*

Rok 1936: „Le aventure di Pinocchio”. Produkcja ambitna, ale niestety niezrealizowana do końca. Film miał być **pierwszą pełnometrażową włoską animacją**, ale projekt utknął w martwym punkcie ze względu na liczne trudności techniczne i szybko wyczerpane fundusze. Do dziś zachowało się kilka imponujących rysunków – obrazów różnych scen, modele postaci i oryginalny scenariusz.

Rok 1940: „Pinocchio”. **Amerykański pełnometrażowy film animowany** wytwórni filmowej Walt Disney Animation Studios, określany jako produkcja ikoniczna. Ta adaptacja nieco wygładziła oryginalną wersję powieści i dopasowała ją do wrażliwości młodych widzów. Tutaj Pinokio **nie jest aż tak niewdzięczny i okrutny** jak pajacyk opisany przez Collodiego, a jego przygody są mniej niepokojące czy wręcz makabryczne.

Rysunek 3. Kadr z filmu animowanego produkcji studia Disney.
Źródło: filmozercy.com

Rok 1972: „Kashi no Ki Mokku”. Liczący 52 odcinki **japoński serial rysunkowy**.

Rok 1972: „Le avventure di Pinocchio”. Francusko-włosko-niemiecki pięcioczęściowy miniserial fabularny, emitowany również w całości jako dwugodzinna wersja filmowa. Długo oceniana jako **najlepsza z adaptacji „Pinokia”** – dopracowana plastycznie i bardzo dobrze zagrana. W roli dobrej wróżki wystąpiła jedna z najpiękniejszych kobiet świata – Gina Lollobrigida.

Rysunek 4. Gina Lollobrigida w roli Błękitnej Wróżki.
Źródło: pinterest.nz

Rok 1976: „Piccolino no Boken”. **Japońsko-austriacko-zachodnioniemiecki serial animowany.** Również miał 52 odcinki.

Rok 1996: „The Adventures of Pinocchio”. Brytyjski film fabularny, w którym wykorzystano zaawansowaną **technologię animatroniki.** Pajacyk Pinokio został zrobiony z lateksu i pomalowany na kolor przypominający drewno. Obsługiwało go pięciu animatorów przy pomocy skomplikowanego systemu komputerów, monitorów wideo oraz urządzeń do przekazywania fal radiowych i sygnałów elektronicznych. Film niemal w całości nakręcono w piętnastowiecznym czeskim miasteczku Cesky Krumlov.

Rysunek 5. Martin Landau w roli Dżepetta.

Źródło: www.pinterest.nz

Rok 2002: „Pinocchio”. **Włoski film familijny** w reżyserii Roberta Benigniego, który otrzymał skrajne recenzje. W swoim kraju produkcja odniosła wielki sukces – „Pinokio” był nawet oficjalnym kandydatem Włoch do Oscara w kategorii najlepszy film nieanglojęzyczny. W innych krajach – zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych – widzowie nie byli mu aż tak przychylni. Ekranizacja otrzymała aż sześć nominacji do antynagrody Złotej Maliny – między innymi dla najgorszego filmu, najgorszego reżyseria, najgorszego scenariusza. Statuetkę dla najgorszego aktora otrzymał sam Benigni – odtwórca roli Pinokia.

Rysunek 6. Pięćdziesięcioletni Roberto Benigni jako Pinoki.

Źródło: www.pinterest.nz

Rok 2004: „Pinocchio 3000”, „Pinocchio le robot”. Francusko-niemiecko-hiszpańsko-kanadyjski film animowany, **rozgrywający się w przyszłości**. Pinokio nie jest tu lalką, lecz **robotem**, natomiast Dżepetto to konstruktor-wynalazca.

Rysunek 7. Futurystyczna wersja klasycznej opowieści.

Źródło: fwcdn.pl

Rok 2008: „Pinocchio”. „Opowieść o chłopcu z drewna” to zbierający świetne recenzje dwuczęściowy włosko-brytyjski film z **polskim akcentem** – za muzykę odpowiedzialny był laureat Oscara Jan A.P. Kaczmarek.

Rok 2019: „Pinocchio”. Kolejna włoska produkcja i znów na ekranie pojawia się Roberto Benigni – tym razem w roli Dżepetta. Jedna z lepszych ekranizacji pod względem wizualnym, **przepełniona efektami specjalnymi** na najwyższym poziomie. Film bardzo dopracowany i wzruszający, choć krytycy podkreślają zauważalny tutaj przerost formy nad treścią.

Rysunek 8. Plakat promujący film „Pinokio” z 2019 roku.
Źródło: www.filmweb.pl.

Rok 2022: „Pinocchio”. Wciąż czekający na premierę **musical w animacji poklatkowej** w reżyserii Guillermo del Toro. W obsadzie wiele gorących nazwisk jak chociażby Evan McGregor, Tilda Swinton czy Cate Blanchett. Historia drewnianej kukiełki ma rozgrywać się na tle rodzącego się pod rządami Mussoliniego włoskiego faszyzmu.

Rysunek 9. Czy wreszcie uda się skończyć nową ekranizację „Pinokia”?
Źródło: www.antyradio.pl